Školní program proti šikanování – ZŠ nám. Míru 128, Nový Bor 2026/2027

Zmapování situace

Školní program proti šikanování je součástí preventivního programu školy, jeho cílem je upozornit na závažnost šikanování, poskytnout pedagogickým pracovníkům základní informace o jeho projevech a napomoci hledat řešení těchto specifických problémů. Pedagogičtí pracovníci vedou důsledně a systematicky žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka.

Všichni pedagogičtí pracovníci by měli jako nedílnou a velmi důležitou součást své práce vnímat vztahy mezi žáky a atmosféru v třídních kolektivech, kde působí.

Motivování pedagogů pro změnu

Pedagogové jsou motivování zejména tím, že pokud ve škole není šikana, je zde velmi příjemné klima pro výuku i výchovu.

Společné vzdělávání a supervize pedagogů

Pedagogům naší školy jsou pravidelně nabízeny kurzy dalšího vzdělávání, mezi které je začleněno i další vzdělávání v oblasti primární prevence.

Užší realizační tým

- ředitel školy Mgr. Jakub Ujka
- výchovná poradkyně 2.stupně Mgr. Kateřina Mašková
- výchovná poradkyně 1. stupně Mgr. Petra Macharová
- školní metodik prevence Mgr. Rostislav Prokeš
- metodik prevence PPP v České Lípě Mgr. Dana Horynová
- sociální pedagog Mgr. Kateřina Hřebřinová, MBA
- speciální pedagog Mgr. Petra Bohuňková
-

Primární prevence v třídnických hodinách

Provádí třídní učitelé v třídnických hodinách, ale i mimo vyučování při stálém kontaktu s dětmi. Dále provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, podílí se na odhalování šikany a vyšetřování případné počáteční šikany.

Primární prevence ve výuce

Provádí zejména učitel rodinné výchovy, ale i učitelé ostatních předmětů, třídní učitelé, protože primární prevence je průřezovým tématem a objevuje se ve všech svých formách ve všech předmětech.

Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování

Zástupci školy se snaží každý rok o maximální prevenci, žáci se zúčastňují školních i mimoškolních aktivit, účastní se cíleně zaměřených programů, přednášek a besed.
Na 1. stupni budou i v letošním roce některé ročníky pracovat v programu primární prevence pro 1. stupeň Ajax ve spolupráci s městskou i státní policií. Ve spolupráci s o.p.s. Maják proběhnou ve třídách 1. a 2. stupně preventivní a adaptační programy. Další preventivní programy budou realizovány ve spolupráci s Policií ČR a Probační a mediační službou ČR. V programu POKOS, který probíhá pod záštitou Armády ČR budou žáci druhého stupně seznámeni se základy první pomoci a ochrany fyzického i duševního zdraví, životů, životního prostředí a majetku při různých rizikových situacích.

Ochranný režim

Zásady správného chování jsou vymezeny ve školním řádu. S ním jsou na začátku školního roku seznámeni žáci i rodiče, pedagogičtí pracovníci dbají na jeho dodržování. Učitelé mají pravidelný dohled nad žáky, denně si předávají své zkušenosti, poznatky, kontaktují třídního učitele v případě nedodržování školního řádu nebo při podezření na možnost šikany nebo jiného nevhodného chování. V působení na žáky pomáhají učitelům i další pedagogičtí pracovníci a zaměstnanci školy. V tomto směru pracuje na škole i sociální pedagog, který pomáhá řešit obtížné situace našim žákům a jejich zákonným zástupcům

Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou na začátku roku seznámeni se školním řádem, s prevencí a řešením šikany na třídních schůzkách, jsou v blízkém kontaktu s třídním učitelem.

Rodiče žáků se doporučuje upozornit zejména na to, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach, ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
  Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresívní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku, nechodí ven, nemá kamarády.

Školní poradenské služby v škole

Školní metodik prevence, výchovný poradce, sociální pedagog – kontakty na webových stránkách, PPP v České Lípě – metodik prevence Mgr. Dana Horynová, SVP.

Spolupráce se specializovanými zařízeními

PPP v České Lípě, Středisko výchovné péče Liberec – Čáp, OSPOD MěÚ Nový Bor, Maják, o. p. s. Liberec, Advaita Liberec, Rodina v centru z. ú. Nový Bor, SVP.

Vztahy se školami v okolí

V případě výskytu šikany, která se prolíná různými školami, bude škola spolupracovat s metodiky prevence příslušné školy, případně výchovným poradcem i ředitelem školy.

Postupy pro vyšetření a řešení šikany

První pomoc při počáteční šikaně:

- odhad závažnosti a formy šikany
- rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi
- nalezení vhodných svědků; individuální rozhovory se svědky
- nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory
- ochrana oběti; předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru
- rozhovory
- rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
- rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
- realizace vhodné metody
- metoda usmíření
- metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči

- třídnická hodina
- efekt metody usmíření
- oznámení potrestání agresorů
- rozhovor s rodiči oběti
- třídní schůzka
- práce s celou třídou

Krizový scénář pro „výbuch skupinového násilí“ při pokročilé šikaně:

- *První (alarmující) kroky pomoci*
- zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
- bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí
- Příprava podmínek pro vyšetřování
- zalarmováni pedagogů na poschodí a informování vedení školy
- zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi
- pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
- oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům
- *Vyšetřování*
- rozhovor s obětí a informátory;
- nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků
- individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky; mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)
- *Náprava*
- metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

Mgr. Rostislav Prokeš